

INSTRUKS FOR VIRKSOMHETS- OG ØKONOMISTYRINGEN I MILJØDIREKTORATET

Instruksen er fastsatt av Klima- og miljødepartementet i medhold av § 3 i Reglement for økonomistyring i staten og trer i kraft 1. januar 2020

Oslo 20/12 - 2019

departementsråd

1. Formål

Denne instruksen inneholder grunnleggende krav til etatens virksomhets- og økonomistyring. Instruksen beskriver samfunnsoppdrag, myndighet og ansvar, samt administrative krav til Miljødirektoratet. Økonomiforvaltningen skal følge "Reglement for økonomistyring i staten" ("Reglementet") og Bestemmelser om økonomistyring i staten ("Bestemmelsene") med de tilføyelser og presiseringer som fremgår av denne instruksen. Miljødirektoratet skal kunne dokumentere interne rutiner og prosesser i instruks, retningslinjer og rutinebeskrivelser. Instruksen er bygd opp som et supplement til økonomiregelverket, og må ses i sammenheng med de årlige tildelingsbrevene og styringsdialogen for øvrig.

2. Miljødirektoratets myndighets- og ansvarsområder

Miljødirektoratet er et ordinært forvaltningsorgan underlagt Klima- og miljødepartementet, og det viktigste utøvende og rådgivende fagorganet innenfor klimaarbeid, naturforvaltning, forurensning og friluftsliv.

Miljødirektoratet skal bidra til å oppnå de miljøpolitiske målene som årlig blir presentert i Prop. 1 S. Miljødirektoratet har et særlig ansvar på de områdene hvor etaten har myndighet og disponerer juridiske, økonomiske og administrative virkemidler. Prioriteringer, styringsparametere og oppdrag som Miljødirektoratet skal gjennomføre det enkelte år, blir gitt i det årlige tildelingsbrevet.

2.1. Miljødirektoratets rolle og hovedfunksjoner

2.1.1. Myndighetsutøvelse

Miljødirektoratet skal utøve og iverksette myndighet, herunder gi konsesjoner og drive tilsyn som er tillagt eller delegert til etaten etter følgende lover med forskrifter:

- Fjelloven
- Forurensningsloven
- Friluftslivloven
- Genteknologiloven
- Klimakvotelovent

- Kulturminneloven
- Lakse- og innlandsfiskeloven
- Lov om statlig naturoppsyn
- Markaloven
- Motorferdselloven
- Naturmangfoldloven
- Konsekvensutredningsregelverket
- Produktkontrollloven
- Svalbardmiljøloven
- Viltloven

Miljødirektoratet har ansvaret for å drive risikobasert tilsyn, og gjennomføre landsdekkende naturoppsyn i regi av Statens naturoppsyn. Etaten skal videre utøve myndighet etter naturforvaltningsvilkår i vannkraftkonsesjoner og forvalte ulike tilskuddsordninger. Miljødirektoratet skal sørge for informasjon og veiledning knyttet til regelverket de forvalter.

2.1.2. Faglig rådgiver

Direktoratet skal bidra med faglige råd og støtte til departementets arbeid med politikkutvikling, herunder gjennomføre analyser og utredninger, gi råd om tiltak, utvikling av regelverk og administrative og økonomiske virkemidler. Etaten skal bidra med samfunnsøkonomiske analyser og kost-nyttevurderinger av tiltak som påvirker miljøet. Etaten skal videre fremme forslag om bruk av virkemidler for å nå de nasjonale målene, bistå departementet med å vurdere trusselbildet, herunder vurdere ulike kilders bidrag til miljøproblemer, og foreslå tiltak for å bedre tilstanden i økosystemene. Som en viktig del av dette arbeidet skal etaten samarbeide med berørte sektormyndigheter.

2.1.3. Faglig styring og veiledning av regionalt og kommunalt nivå

Miljødirektoratet har ansvaret for den faglige styringen og løpende dialogen med Fylkesmannen på miljøområdet. Miljødirektoratet skal ivareta sin instruksjonsmyndighet overfor Fylkesmannen, behandle klagesaker på Fylkesmannens vedtak og samordne Fylkesmannens tilsynsarbeid. Direktoratet skal gi veiledning både i faglig utviklingsarbeid og i krevende enkeltsaker.

Miljødirektoratet skal bidra til enhetlig og effektiv oppgavegjennomføring på miljøområdet gjennom å veilede kommuner, fylkeskommuner og andre regionale myndigheter i bruk av lovverk, forskrifter og andre virkemidler. Direktoratet skal bistå Klima- og miljødepartementet i oppfølging av fylkeskommunen.

Kommune-loven §§ 30-6 og 30-7 gir regler om samordning av statlig tilsyn med kommunene. Miljødirektoratet skal delta i Arena for nasjonal samordning av tilsyn med kommunene i samsvar med mandat av 30. november 2017. Formålet med arenaen er å legge til rette for at statlige tilsynsmyndigheter kan opptre mer enhetlig overfor fylkesmannen, kommuner og fylkeskommuner.

2.1.4. Kunnskapsutvikling og formidling av miljøinformasjon

Miljødirektoratet skal ha oversikt over status og utvikling i tilstanden i naturen og kunnskap om økosystemene og deres funksjoner. Direktoratet skal videre ha oversikt over utslipp av ulike forurensninger, samt kunnskap om effekten av faktorer som påvirker miljøtilstanden, inklusive den samlede effekten av egne og andre sektorens virkemidler og tiltak. Etaten må

kontinuerlig vurdere behovet for økt eller revidert kunnskap om aktuelle problemstillinger innenfor sine ansvarsområder. Etaten skal også sørge for nødvendig rapportering til departementet, og bidra til samordnet innhenting, kvalitetssikring, dokumentasjon og levering av areal- og miljødata.

a) Forskning: Miljødirektoratet skal følge med på og bidra til utvikling og oppfølging av relevant forskning, og være en pådriver for forvaltningsrelevant forskning på klima- og miljøområdet. Videre skal etaten delta i strategisk oppfølging av miljøinstituttene og følge opp relevante programmer og satsinger i Norges Forskningsråd. Ved særlige kunnskapsmangler kan etaten selv initiere forskning hos andre. Miljødirektoratet skal også bidra inn i internasjonale prosesser, spesielt relevante EU-program, for å støtte opp under regjeringens målsetting i Langtidsplanen for forskning og utdanning.

b) Overvåking: Etaten skal sørge for nødvendig overvåking av utviklingen i miljøtilstanden i samarbeid med andre kunnskapsmiljøer. For alle overvåkingsprogram skal muligheten for bruk av ny teknologi vurderes. Mulighetene for sambruk av data og måleutstyr skal være en del av vurderingen.

c) Miljødata: Miljødirektoratet har rollen som nasjonalt samordningsorgan for miljødata. Direktoratets sektorovergripende ansvar innebærer å koordinere arbeidet på tvers av sektorene for å sikre helhetlige nasjonale løsninger. Det er viktig å sørge for en dataflyt der åpenhet og hensynet til brukerne står sentralt. Data som rapporteres internasjonalt skal være autoriserte og kvalitetssikrede. Direktoratet skal være pådriver for å etablere bedre systemer for formidling av samlet kunnskapsstatus på klima-, og miljøområdet tilbake til samfunnet. Direktoratet skal også koordinere arbeidet med miljødata og fagsystemer internt i miljøforvaltningen. Miljødirektoratet skal videre sørge for at miljø- og kartdata er av god kvalitet og blir distribuert på en effektiv og rasjonell måte til brukerne, blant annet gjennom en nasjonal geoportall i henhold til geodataforskriften.

Etaten skal sørge for hensiktsmessig kartlegging, blant annet som grunnlag for effektiv overvåking og for å sikre beslutningsgrunnlag for miljømyndighetene og sektormyndigheter. I tilfeller der det ikke er miljøforvaltningen selv som er eier og er ansvarlig for datainnsamling bør det etableres løsninger som gjør det mulig å legge ut slike data og sikre felles innsyn med øvrige miljødata.

d) Informasjon og formidling av miljødata: Etaten skal formidle pålitelig, aktuell og forståelig miljøinformasjon til allmennheten. Miljødirektoratet skal levere Miljøstatus i Norge som en helhetlig informasjonstjeneste, med flere etater som bidragsytere. Miljøstatus skal sikre en faktabasert, helhetlig og overordnet presentasjon av miljøets tilstand og utvikling. Kontakt med skoler skal i størst mulig grad integreres i Den naturlige skolesekken.

e) Nasjonale indikatorer og vurdering av status og utvikling for nasjonale miljømål
Miljødirektoratet har ansvar for en samlet framstilling på Miljøstatus av indikatorer for nasjonale mål og vurdering av status og utvikling for nasjonale klima- og miljømål basert på disse. Nasjonale indikatorer skal bidra til en god oversikt over status for det nasjonale målet og være formidlet på en lett forståelig måte. KLD fastsetter nasjonale indikatorer i årlig tildelingsbrev til Miljødirektoratet. Forslag om endringer av indikatorer skal leveres samlet fra Miljødirektoratet til KLD senest 1. september. Indikatorene bør oppdateres fortløpende når nye og relevante data foreligger. Miljødirektoratet skal i tillegg utføre en årlig oppdatering av status og utvikling av miljømålene.

2.1.5. Internasjonalt miljøarbeid

Miljødirektoratet skal delta i relevante internasjonale konvensjoner, prosesser og arbeid som bidrar til å stanse tapet av naturmangfold, redusere utslipp av klimagasser, utslipp av miljøgifter og redusere andre forurensende utslipp. Miljødirektoratet har en sentral rolle i arbeidet med oppfølgingen av Norges forpliktelser under EØS-avtalen, i forbindelse med EØS-midlene og i å bruke det nordiske samarbeidet som et virkemiddel i påvirkningsarbeidet.

2.2. Miljødirektoratets faste, langsiktige oppgaver på de enkelte resultatområdene

Resultatområde 1 Naturmangfold

Tilstand i økosystemene

Bruke egne virkemidler som bidrar til god tilstand i økosystemene, herunder:

- Lede det faglige arbeidet med helhetlig forvaltning av ferskvann og kystvann og følge opp vannforskriften på egne myndighetsområder.
- Lede Faglig forum og sekretariatet for helhetlig forvaltning av norske havområder.
- Bidra aktivt i arbeidet med kunnskapshenting og videreutvikling av helhetlige forvaltningsplaner for havområdene, samt oppfølging av tiltak i forvaltningsplanene.
- Delta for miljøforvaltningen i relevante nasjonale prosesser innenfor marin arealplanlegging.
- Sørge for regelmessig klassifisering av tilstand i økosystemene når fagsystem for økologisk tilstand er etablert.
- Følge opp og veilede om regelverket for fremmede organismer, følge opp tiltaks- og handlingsplaner mot fremmede organismer, herunder lede direktoratsforumets arbeid med tiltaksplanen for bekjempelse av skadelige fremmede organismer (2019-2024) og følge opp planen på egne ansvarsområder, samt sørge for tiltak mot prioriterte skadelige fremmede organismer.
- Følge opp og veilede om regelverk for utenlandske treslag.
- Håndtere tilfeller der ikke-godkjente GMOer påvises i norsk natur, koordinere nasjonale høringer i spørsmål om godkjenning av genmodifiserte organismer, avgi slutttilrådninger om GMO til departementet og gi innspill om miljørisikovurderinger vedrørende GMO-legemidler (legemidde lforordningen).
- Sørge for bærekraftig forvaltning av ikke høstbare arter og av villreinbestandene, og deres leveområder. (Ansvaret for forvaltning av høstbare viltarter er fra 1. mai 2018 overført til Landbruks- og matdepartementet, jf. brev fra Klima- og miljødepartementet av 6. juni 2018 (ref 17/3244-38).
- Gjennomføre generelt naturoppsyn på privat og offentlig grunn og gjennomføre oppsyn av rovvilt, villaks og villrein.
- I lakse- og innlandsfiskforvaltningen: Regulere fisket, drive genbankvirksomheten, forebygge og bekjempe lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* og krepsepest, følge opp arbeidet med kvalitetsnorm for villaks, delta i samarbeidet med Finland og Russland om laksen i nord, følge opp avtalen om fisket i Tanavassdraget, lede Norges delegasjon til NASCO og drive bestandsovervåking.
- Legge frem Naturindeks for Norge hvert femte år, herunder lede faggruppe for naturindeks.
- Lede arbeidet i direktoratsgrupper for kartlegging og overvåking, og arbeidet med det økologiske grunnkartet.
- Drifte indikatoren for store, sammenhengende naturområder i Norge.
- Drifte Miljøvedtaksregisteret.
- Være nasjonalt kompetansesenter på skjøtsel i verneområder, bekjempelse av fremmede arter og forvaltningstiltak for utvalgte naturtyper og prioriterte arter.
- Gjennomføre kalking i henhold til plan for kalking av vassdrag.

- I arbeidet med naturmangfold skal direktoratet bidra til en forvaltning av naturen som legger grunnlaget for økosystemer som er mest mulig robuste mot klimaendringer, og slik at naturmangfoldet fortsatt blir en av løsningene på klimautfordringen.
- Gjennomføre restaurering av myr og annen våtmark i og utenfor verneområder.

Gi innspill til andre sektors arbeid som bidrar til god tilstand i økosystemene, herunder:

- Samordne sektorene i en økosystembasert forvaltning av natur.
- Bidra med innspill til utvikling av miljøkrav og regelverk for bærekraftig forvaltning av skog
- Bidra til at andre myndigheter tar ansvar for god tilstand i vannmiljøet bl. a gjennom å lede den nasjonale direktoratsgruppen for vannforskriften og lede det nasjonale arbeidet med norsk satsing på restaurering av vassdrag.
- Ivareta helheten i arbeidet med hovedøkosystemet kulturlandskap og åpent lavland gjennom samarbeid med jordbruks- og kulturminnemyndigheter, herunder oppfølging av relevante strategier og handlingsplaner, kunnskapsgrunnlag og oppfølging av ordningen med Utvalgte kulturlandskap i jordbruket.
- Bistå Klima- og miljødepartementet og bidra til å utvikle målrettede miljøvirke midler i de årlige jordbruksforhandlingene for å bidra til mål om bærekraftig jordbruk.
- Bidra med innspill til veiledere og regelverksutvikling i olje- og energisektor, fiskerisektor, samferdselsektoren og andre sektorer og næringer som har stor grad av påvirkning på norsk natur.
- Bidra til å ivareta miljøhensyn i energisaker.

Internasjonalt arbeid for naturmangfold

- Sørge for rapportering og utforming av posisjoner, delta på og gi råd og faglige vurderinger i forhandlingene under konvensjonen om biologisk naturmangfold, konvensjonen om vern av ville europeiske planter og dyr og deres leveområder (herunder etablering og oppfølging av Emerald Network i Norge), konvensjonen om vern av migrerende arter av ville dyr, CITES konvensjonen om handel med truede arter og deres produkter, Ramsarkonvensjonen, verdensarvkonvensjonen og forørkningskonvensjonen. Arbeide for rasjonelle og arbeidsbesparende rapporteringsrutiner og maler for de ulike miljøkonvensjonene.
- Være nasjonalt kontaktpunkt for Nagoyaprotokollen og delta i utforming av posisjoner, delta på og gi råd og faglige vurderinger i forhandlingene under protokollens partsmøter.
- Være nasjonalt kontaktpunkt for Naturpanelet, være delegasjonsleder for plenumsmøtene, koordinere og tilrettelegge for norske bidrag til Naturpanelet (IPBES), sørge for formidling av relevante IPBES resultater og publikasjoner og bidra til å tilrettelegge IPBES sin tekniske støttefunksjon for kapasitetsbygging.
- Være nasjonalt kontaktpunkt for IUCN, være delegasjonsleder på Verdenskongresser, koordinere og tilrettelegge for norske bidrag.
- Være faglig kontaktpunkt for den internasjonale tropiske tømmerorganisasjonen (ITTO).
- Praktisk gjennomføring av EUs tømmerforordning (importert tømmer/treprodukter).
- Koordinere og delta i europeisk arbeid under vanddirektivet og samordne med naboland for felles forvaltning av grensevassdrag, herunder samarbeide og interkalibrere klassifiseringssystemet.
- Følge opp Unescos Man and Biosphere-program (MAB) nasjonalt og internasjonalt.

Truet natur

- Følge opp gjeldende politikk for truet natur, samt vurdere effekten av virkemiddelbruken.
- Dokumentere egne vurderinger av eller krav om prioritering av en art eller utvelgning av en naturtype, jf. naturmangfoldloven §§ 23 tredje ledd og 52 tredje ledd.
- Følge opp gjeldende rovviltpolitikk og rovviltforliket av 2004 og 2011 og ulveflertallet av 2016, herunder følge saksbehandlingsfrister i rovviltsaker, bidra til en tydeligere soneforvaltning og veilede rovviltnermnder og Fylkesmenn.

- Formidle kunnskap fra Veileder for gjennomføring av fellingsoppdrag til kommunale og interkommunale fellingslag (rovvilt).
- Følge opp arbeidet med nasjonal strategi for villbier og andre pollinerende insekter.

Vern

- Utvikle og drifte et landsdekkende overvåkingsopplegg for verneområder.
- Følge opp autoriserte besøkssentre/naturinformasjonssentre, inkludert verdensarvsentre, og bidra til bred verdiskaping basert på natur- og kulturarven.
- Bidra til gjennomføring av verneplaner, herunder fremme nye områder for skogvern og så langt råd er avklare merknader fra berørte myndigheter i skogvernsaker, følge opp arbeid med supplerende vern, videreføre igangsatte verneprosesser, forestå erstatningsoppgjør, følge opp Statskogs salg av skog ved å bruke forkjøpsretten på areal som er viktige for vern eller makeskifte.
- Sikre effektiv bruk av skogvernmidlene, blant annet ved at det vernes skog som bidrar effektivt til å nå nasjonale miljømål, ved at det sikres objektiv taksering av skogressurser som grunnlag for erstatningsberegninger og ved at det holdes god oversikt over kostnadsnivået til henholdsvis erstatninger og andre kostnader i skogvernarbeidet.
- Bidra til gjennomføring av prosesser for etablering av marine verneområder.
- Følge opp anbefalinger og forpliktelser under Ramsarkonvensjonen.
- Ha overordnet ansvar for naturoppsyn og forvaltning av verneområder, herunder være klagemyndighet for vedtak fattet av forvaltningsmyndigheten i verneområder.
- Følge opp arbeidet med økologisk kompensasjon.

Resultatområde 2 Kulturminner og kulturmiljø

- Samarbeid mellom Miljødirektoratet og Riksantikvaren i krysningpunktene kulturarv og naturmangfold, landskap og friluftsliv skal videreutvikles og styrkes, både for å utveksle erfaringer, for å nyttiggjøre seg av hverandres kompetanse og ikke minst se natur og kultur i sammenheng og som grunnlag for en helhetlig miljø- og ressursforvaltning.
- I samarbeid med kulturminnemyndighetene, følge opp kulturminner i utmark og verneområdene gjennom naturoppsyn.
- Følge opp Unescos verdensarvkonvensjon nasjonalt og internasjonalt, herunder autorisasjonsordning og tilskuddsmidler for verdensarvsentre, og gjennomføre årlige koordinatormøter i samarbeid med Riksantikvaren, pågående nominasjoner til Unescos verdensarvliste og listeføring på tentativ liste samt følge opp forvaltningen av verdensarvområdene Vegaøyan og Vestnorske fjorder.
- Delta i relevante deler av det etablerte programsamarbeidet mellom KLD, IUCN og Iccrom – "World Heritage Leadership".

Resultatområde 3 Friluftsliv

- Bidra til at allemannsretten holdes i hevd, herunder formidle kunnskap og holdninger om naturvennlig ferdsel, bidra til at viktige områder og ferdselsårer for friluftsliv ivaretas og tilrettelegges for alle.
- Forvalte ordningen med statlig sikring og tilrettelegging av friluftslivsområder, samt øvrige tilskudd til friluftslivsformål.
- Sørge for at vernede og fredede bygninger som staten eier på de statlig sikrede friluftslivsområdene er i tilfredsstillende stand og har et tilfredsstillende løpende vedlikehold, herunder sørge for utarbeidelse av forvaltningsplaner og nødvendig istandsetting av de eiendommene som inngår i landsverneplanen for statens kulturhistoriske eiendommer.
- Ivareta friluftslivets kvaliteter og egenart, og arbeide for økt deltakelse i friluftsliv i alle grupper av befolkningen, der friluftsliv i nærmiljøet er spesielt prioritert.
- Følge opp fylkeskommunenes arbeid og ansvar innenfor friluftsliv, herunder også veiledning om friluftsliv i planarbeidet.

- Bidra til utvikling og drift av Skjærgårdstjenesten.
- Forvalte og videreutvikle ordningen Nasjonale turiststier, herunder autorisere Nasjonale turiststier.
- Følge opp arbeidet med utvikling av blågrønn infrastruktur i områdesatsingene i Oslo.
- Følge opp arbeidet med Den Naturlige Skolesekken.
- Bidra til at omfanget av motorferdsel i utmark begrenses innenfor rammene av gjeldende regelverk, og at motorferdselen skjer med minst mulig skade og ulempe for friluftsliv og naturmangfold.

Resultatområde 4 Forurensning

- Gjennomføre etablert politikk på kjemikalie-, forurensnings- og avfallsområdet, og samarbeide med relevante sektormyndigheter om faktagrunnlag, analyser og videreutvikling av tiltak og virkemidler.
- Følge opp og veilede om regelverk på kjemikalie-, forurensnings- og avfallsområdet, og formidle endringer i regelverk og informasjon om helse- og miljøskadelige stoffer og produkter.
- Gjennom egen myndighetsutøvelse og annet arbeid bidra til at Norge overholder internasjonale forpliktelser på kjemikalie-, forurensnings- og avfallsområdet.
- Følge opp og bistå i det internasjonale arbeidet under regionale og globale avtaler på kjemikalie- og avfallsområdet.
- Følge opp arbeidet i EU på kjemikalie-, forurensnings- og avfallsområdet.
- Identifisere nye stoffer som oppfyller kriteriene for prioriterte miljøgifter og bidra aktivt til vurderinger av konkrete stoffer i det europeiske kjemikaliesamarbeidet og til regulering av nye stoffer under Stockholmkonvensjonen.
- Følge opp Miljøprøvebanken faglig og administrativt, og sikre effektiv bruk av dataene.
- Drifte Produktregisteret og sørge for god databruk.
- Bidra til at undersøkelser og tiltak gjennomføres i områder med forurenset sjøbunn og forurenset grunn.
- Drifte og vedlikeholde databasen med forurensede lokaliteter i Norge.
- Bistå departementet i oppfølgingen av overvannsutvalgets anbefalinger.
- Ha oversikt over virkemidler for kommunenes håndtering av overvann, identifisere samordningsbehov og tilrettelegge for felles veiledning.
- Integre overvannshensyn i sin forvaltning av vass- og avløpsanleggslova og forurensningsloven.
- Ha oppdatert faglig kunnskap om problemstillinger og tiltak på områdene marin forsøpling og spredning av mikroplast.
- Forvalte tilskudsordninger for opprydding av marin forsøpling.
- Følge opp egne oppgaver knyttet til NOx-avgiften og avtalen om reduksjon av NOx-utslipp, og bistå Klima- og miljødepartementet i gjennomføring av avtalen.
- Bidra nasjonalt og internasjonalt til utvikling av faglig grunnlag for oppfølging og videre utvikling av protokoller under Konvensjonen om langtransporterte grenseoverskridende luftforurensning (LRTAP) og tilsvarende EU-regelverk.
- Overvåke, beregne og rapportere norske utslipp og andre data i tråd med de krav som følger av protokoller og vedtak under Konvensjonen om langtransporterte grenseoverskridende luftforurensning (LRTAP) og av EØS-avtalen.
- Bidra i arbeidet for å overholde krav i luftkvalitetsdirektivet og forurensningsforskriften og nasjonale mål for lokal luftkvalitet, herunder å veilede og følge opp kommuner som forurensningsmyndighet for luftkvalitet, og legge til rette for at kommunene får bedre verktøy til tiltaksutredninger, samt gode løsninger for informasjon til publikum og andre om luftkvalitet.

Utvikle og gjennomføre ordningen for overvåkning av lokal luftkvalitet, rapportere om status for utviklingen og vurdere behov for tiltak og virkemidler.

Resultatområde 5 Klima

- Overvåke, beregne og rapportere om norske utslipp og opptak av klimagasser i tråd med de krav som til enhver tid følger av Klimakonvensjonen og Kyotoprotokollen, samt EØS-komiteebeslutning om felles oppfyllelse av utslippsmålet for 2030.
- Miljødirektoratet skal samarbeide med Enova om videreutvikling av kunnskap om mulige klimatiltak og utslippseffekter.
- Gi råd om framtidig utvikling av norsk klimapolitikk og innrettingen av virkemidler for å redusere nettutslippene av klimagasser og kortlevde klimaforurensere. Bistå departementet med utvikling av virkemidler i by.
- Legge til rette for lokalt klimaarbeid, herunder forvalte Klimasatsordningen og drift og videreutvikling av kommunalt klimagassregnskap.
- Bistå med veiledning til relevante statlige planretningslinjer – herunder Statlige planretningslinjer for klima og energiplanlegging og klimatilpasning.
- Sørg for at kunnskapsgrunnlaget for klimapolitikken oppdateres gjennom regelmessig resultatoppfølging av målene i klimapolitikken.
- Ha kunnskap om og oversikt over klimaendringene og konsekvensene for Norge.
- Bistå departementet med å tilrettelegge regjeringens helhetlige arbeid med klimatilpasning. Koordinere det helhetlige arbeidet med klimatilpasning på tvers av sektorer, herunder å gi nettbasert veiledning om klimatilpasning sammen med andre aktører gjennom klimatilpasning.no og et klimatilpasningsnettverk for kommuner.
- Være nasjonalt kontaktpunkt for FNs klimapanel og koordinere og tilrettelegge for norske bidrag til klimapanelet.
- Forvalte Norges deltakelse i det felles europeiske kvotesystemet, inkludert luftfart, og bistå departementet faglig i arbeidet med oppfølging og videreutvikling av kvotesystemet. Være registeransvarlig under Kyotoprotokollen og under EUs kvotehandelssystem. I tillegg forvalte Norges deltakelse i den internasjonale markedsmekanismen for internasjonal luftfart (CORSA) under FNs organisasjon for sivil luftfart (ICAO) og bistå departementet i arbeidet med å følge opp og videreutvikle markedsmekanismen.
- Gi råd og faglige vurderinger om utvikling og samarbeid innenfor rammene av felles oppfyllelse av Norges klimamål i perioden 2021-2030.
- Bistå departementet i oppfølging av klimaloven, herunder arbeid med Klimalovrapportering og fremskrivninger.
- Lede sekretariatet for teknisk beregningsutvalget på klima
- Delta aktivt, gi råd og faglige vurderinger i de internasjonale klimaforhandlingene under FNs Klimakonvensjon, Kyotoprotokollen og Parisavtalen.
- Bidrag til Klima- og skoginitiativets arbeid for reduserte utslipp fra avskoging og skogferringelse i utviklingsland (REDD+), med spesielt fokus på etablering av systemer for måling, rapportering og verifikasjon (MRV).
- Gi råd om framtidig utvikling av fornybar energi i Norge, og vurdere virkemidler for i størst mulig grad å ivareta naturhensyn og legge til rette for reduserte klimagassutslipp.
- Forvalte rapporteringssystem for biodrivstoff.
- Forvalte CO2-kompensasjonsordningen.
- Være nasjonalt kontaktpunkt for Montrealprotokollen, følge opp beslutninger fra protokollen, og utvikle og følge opp regelverk for ozonreduserende stoffer og hydrofluorkarboner (HFK).
- Følge opp refusjonsordningene for HKF/PFK og F-gassforordningen.
- Ved prioritering og utredning av klimatiltak skal det tas hensyn til påvirkninger på naturmangfold, avrenning til vann og vassdrag og andre miljøverdier.

Resultatområde 6 Polarområdene

- Ha kunnskap om og oversikt over konsekvensene av klimaendringene og andre påvirkningsfaktorer på miljøet i polarområdene.

- Godkjenne forvaltnings-, handlings- og strategiske planer på naturforvaltnings- og forurensningsområdet på Svalbard og Jan Mayen.
- Støtte Sysselmannen faglig på områder der Sysselmannen er miljømyndighet.
- Gi faglig bistand knyttet til sekretariatets behandling av søknader om støtte fra Svalbards miljøvernfond.
- Ha en koordinerende rolle i etatsstyringen av Sysselmannen, jf. instruks av 1. juli 2013 fra departementet om miljøforvaltningen på Svalbard.
- Lede Norges delegasjon til arbeidsgruppene ACAP, AMAP og CAFF under Arktisk råd. Delta i arbeidsgruppen PAME og bidra aktivt i samarbeidet under Arktisk råd på ekspertgruppe- og prosjektnivå.
- Følge opp arbeidet under Isbjørnavtalen.
- Lede og bidra til gjennomføring av prosjektene i gjeldende arbeidsprogram for det norsk-russiske miljøvernssamarbeidet, lede de norsk-russiske arbeidsgruppene for reduksjon av forurensning og biodiversitet, samt gi faglig bistand i forvaltningen av tilskuddsmidler til norsk-russisk samarbeid.
- Delta med faglig støtte i arbeidet for reduserte utslipp fra smelteverket i Nikel.
- Delta i miljøvernssamarbeidet under Barentsrådet.
- Drifte og kontinuerlig forbedre indikatoren for store og sammenhengende naturområder på Svalbard.

Oppgaver på tvers av resultatområdene:

Internasjonalt samarbeid

- Delta i relevante internasjonale prosesser og arbeide for å påvirke regionale og globale avtaler som bidrar til å redusere miljøproblemene, herunder FNs miljøprogram (UNEP), rapportering på bærekraftmålene og FNs høynivåforum for bærekraftig utvikling (HLPF).
- Bidra til rapportering, posisjonsutforming, delta på møter, gi råd og faglige vurderinger i ulike aspekter av UNEPs arbeid, samt bidra til formidling.
- Bidra i den nasjonale gjennomgangen av den sjette globale miljøstatusrapporten GEO-6.
- Sørge for nasjonal gjennomgang og oppfølging av den europeiske miljøstatusrapporten SOER i samarbeid med EEA.
- Delta i møter i styringskomiteén til Det internasjonale ressurspanelet (IRP).
- Legge til rette for god koordinering og samordning av EU/EØS-arbeidet internt i Miljødirektoratet og med KLD, for å sikre effektiv oppfølging og ressursbruk i tråd med prioriteringene.
- Sørge for at norske interesser på miljøområdet blir ivaretatt ved regelverksutvikling i EU. Dette skjer i stor grad gjennom deltakelse i ekspertgrupper og komiteer under Europakommisjonen og gjennom nordisk samarbeid i tråd med mandat, EØS-notat og departementets strategi for påvirkingsarbeidet overfor EU.
- Bidra til effektiv nasjonal gjennomføring av EØS-rettsakter på miljøområdet slik at rettsaktene gjennomføres snarest mulig etter gjennomføringsfristen, jf. Rutiner for miljøforvaltningens gjennomføring av EØS-rettsakter.
- Bidra til nasjonal oppfyllelse av rapporteringsforpliktelsene i EØS-rettsakter på miljøområdet.
- Ivareta rollen som program- og prosjektpartner under EØS-midlene og synliggjøre aktiviteter og resultater på miljøområdet.
- Delta i relevant samarbeid under Nordisk Ministerråd og OECD.
- Delta og gi råd og faglige vurderinger i det internasjonale havmiljøarbeidet (OSPAR, CBD, London-konvensjonen og ulike prosesser under FN/UNEP).
- Delta i internasjonalt samarbeid om marin arealplanlegging, spesielt i IOC-UNESCOs program *MSPglobal*, og aktuelle samarbeid med naboland og EU.

- Utvikle, sette i gang og følge opp prosjektsamarbeid innenfor områdene miljøgifter, naturmangfold og klima med samarbeidslandene Kina, India og Sør-Afrika. Følge opp nytt program for Myanmar innen biodiversitet.
- Ivareta direktoratets utøvende ansvar for miljøpilaren i programmene Olje for utvikling og Hav for utvikling.
- Stille miljøfaglig kompetanse til rådighet for Norad/Utenriksdepartementet i tråd med Fagsenteravtalen med Norad.
- Ivareta norsk myndighetsmedlemskap i utvalgte internasjonale organisasjoner, herunder Verdens naturvernunion (IUCN) og den internasjonale våtmarksorganisasjonen.
- Ha det faglige hovedansvaret for Espoo-konvensjonen og Kiev-protokollen, og delta i internasjonale møter i tilknytning til disse. Miljødirektoratet har koordineringsansvaret for enkeltsaker etter konvensjonen og protokollen.
- Eventuelle internasjonale tillitsposisjoner som byråverv og annet skal avklares med departementet.
- Gi råd og faglige vurderinger i internasjonalt arbeid om klimaeffekt på kort og lang sikt, i hovedsak under CCAC.
- Følge opp miljøsamarbeid i Eastern Europe, Caucasus and Central Asia (EECCA), herunder deltagelse i Green Action Task Force og prosjektsamarbeid med OECD
- Følge opp arbeidet knyttet til FNs program om bærekraftig produksjon og forbruk gjennom One Planet network.

Kunnskap

- Bistå departementet med forskningspolitiske råd og prioriteringer av forskningsbehov.
- Miljødirektoratet har ansvar for å etablere og videreutvikle det økologiske grunnkartet, herunder gi oppdrag for relevante deler av arbeidet til Artsdatabanken.
- Sikre tilgjengeliggjøring av miljødata gjennom brukervennlige applikasjoner og karttjenester for data som direktoratet har ansvar for.
- Ivareta løpende oppfølging av SSB, inkl. arbeidet med KOSTRA.
- Følge opp og delta i prioriterte internasjonale fora for samarbeid knyttet til miljødata og overvåking, kunnskapsproduksjon og –formidling, herunder EUs miljøbyrå (EEA), europeisk romsamarbeid, OECD, GEO (Group on Earth Observation) og SAON (Sustaining Arctic Observing Networks).
- Bidra i arbeidet med å utvikle BarentsWatch.
- Fremme utvikling av miljøteknologi på etatens ansvarsområder.
- Fungere som sekretariat for Miljøklagenemnda og bistå departementet i oppfølging av miljøinformasjonsloven, herunder foreslå kandidater til klagenemnda.
- I samarbeid med Utdanningsdirektoratet og Naturfagsenteret videreutvikle den naturlige skolesekken, og koordinere informasjonsvirksomheten.
- Delta i relevante porteføljestyre i Forskningsrådet.
- Representere miljøforvaltningens brukerinteresser i prioriterte programmer og prosjekter, og i Fram - Nordområdesenter for klima- og miljøforskning
- Sikre bruk av ny teknologi og kostnadseffektive løsninger i kartlegging- og overvåkingsarbeidet, herunder "teknologinøytrale" ytelses- og funksjonsspesifikasjoner i anskaffelser der det er relevant og hensiktsmessig.
- Drifte og videreutvikle systemet for nasjonale indikatorer som grunnlag for nasjonale mål
- Delta i samordningsaktiviteter innen Norge Digitalt.

Planlegging og konsekvensutredninger

- Ivareta rollen som sektormyndighet for klima og miljø på direktoratsnivå etter plan- og bygningsloven.

- Gi veiledning til regionalt nivå og kommuner om klima- og miljøhensyn i planleggingen, og følge opp Fylkesmannens ansvar for håndtering av klima- og miljøverdier i plan- og energisaker.
- Gi faglige råd til departementet i utviklingsarbeid for ivaretagelse av klima- og miljøhensyn etter plan- og bygningsloven og sektorlovverk, i utvalgte energisaker, innsigelsessaker og innvendingssaker til kommunale og regionale planer.
- Miljødirektoratet har et hovedansvar for faglig utvikling innenfor departementets ansvarsområde på området konsekvensutredninger gjennom utarbeidelse av veiledningsmaterieill, metodeutvikling samt formidling. Arbeidet skal skje i tett dialog med Riksantikvaren.

Administrasjon

- Representere miljømyndighetene som medlem i den nasjonale komiteen for handelsfasilitering.
- Gi kommunene en helhetlig, nettbasert veiledningstjeneste på miljøområdet.
- Legge til grunn gjeldende lov- og avtaleverk på arbeidsrettsfeltet som gjelder for statsforvaltningen og følge opp sentrale retningslinjer og tiltak forankret i statens overordnede personalpolitikk.
- Delta som medlem i den nasjonale atemberedskapens faglige råd og det tilhørende kriseinformasjonsutvalget.
- Oversende kopi av rapport fra ekstern og intern revisjon.
- Ivareta de grunnleggende prinsippene for arbeidet med samfunnssikkerhet, henholdsvis ansvars-, likhets-, nærhets- og samvirkeprinsippet.
- Synliggjøre mål og prioriteringer for samfunnssikkerhet- og beredskapsarbeidet i årsrapporten.
- Oppdatere risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS) innenfor samfunnssikkerhet på grunnlag av endringer i risikobildet og erfaringer fra øvelser og hendelser. Utvikle og vedlikeholde beredskapsplanverk på grunnlag av ROS-analyser, DSBs Krisescenarioer og erfaring fra øvelser og hendelser. Iverksette nødvendige kompensierende tiltak etter ROS-analyser som reduserer sannsynlighet og konsekvens for uønskede hendelser.
- Utarbeide øvingsplan med formål, tid og øvingsform og rapportere til KLD. Øve beredskapsplanverket minst en gang i året, evaluere alle øvelser og hendelser, og følge opp funn gjennom en ledelsesforankret tiltaksplan. Sørg for at alle punkter i tiltaksplanen blir fulgt opp før evalueringen kan anses som avsluttet. Resultater av oppfølgingen etter større øvelser og hendelser skal oversendes departementet.
- Utøve forebyggende sikkerhet i henhold til bestemmelsene gitt i sikkerhetsloven med forskrifter. Miljødirektoratet er autorisert for opp til HEMMELIG.
- Rapportere om sikkerhetstilstanden etter JDs mal for tilstandsrapport etter henvendelse fra departementet.
- Varsle sikkerhetsleder i KLD og NSM om sikkerhetstruende hendelser i henhold til bestemmelsene gitt i sikkerhetsloven med forskrifter.
- Informere KLD om endringer i sikkerhetsorganisasjonen.
- Oppretthold sertifiseringen av styringssystem for informasjonssikkerhet ISO 27001 og gjennomfør årlige interne og eksterne revisjoner av informasjonssikkerhetssystemet.
- Inkludere oppfølging av digitalt førstevalg i virksomhetens strategier og virksomhetsplaner jf. digitaliseringsrundskrivet.

3. Fullmakter

3.1. Fullmakt til å opprette og inndra stillinger

Direktøren har fullmakt til å opprette og inndra stillinger innenfor rammen av driftsbevilgninger som stilles til disposisjon for Miljødirektoratet i tildelingsbrevet. Oppretting og inndragning av stillinger skal skje i samsvar med bestemmelsene i statsansatteloven og hovedavtalen i staten. Opprettelse av stillinger som forutsetter at den tilsatte blir beskikket av Kongen i statsråd, skal fremmes for Klima- og miljødepartementet.

3.2. Fullmakt til å pådra staten forpliktelser om utbetaling i fremtidige budsjettår

Miljødirektoratet kan ha utestående bestillinger og tilsagn om tilskudd ved utgangen av et år dersom særskilt bestillings- eller tilsagnsfullmakt for vedkommende budsjettpost er tildelt fra Klima- og miljødepartementet. Utestående bestillinger og tilsagn skal ikke overstige fullmakten med tillegg av eventuelle beløp som er overført til neste budsjettår under den aktuelle budsjettposten.

Utbetalinger som forutsettes foretatt i framtidige budsjettår, må dekkes innenfor den til enhver tid gjeldende tildeling på den aktuelle posten. Varigheten for det enkelte tilsagn skal settes for å sikre best mulig måloppnåelse for ordningen, samtidig som god styring og kontroll av midlene opprettholdes. Tilsagn om tilskudd skal normalt ikke gis for lengre tid enn tre år, dvs. bevilgningsåret pluss to år til. Unntaksvis kan tilsagn gis for inntil 5 år. Virksomheten skal ha en samlet oversikt som til enhver tid viser alle utestående bestillinger og tilsagn. Det forutsettes at gitte tilsagn trekkes tilbake dersom tiltak ikke er gjennomført innenfor tilsagnsperioden.

Bestillings- og tilsagnsfullmakter gjelder kun for ett år. Utestående bestillinger og tilsagn som forventes utbetalt i senere budsjettår, må dekkes innenfor nye fullmakter for det aktuelle året. Forslag om slike fullmakter fremmes i den ordinære budsjettprosessen.

3.3. Myndighet til å avgjøre erstatning til tilsatte ved skade på eller tap av private eiendeler

Med hjemmel i pkt. 4 i kgl. res. av 10. juni 1983 delegerer Klima- og miljødepartementet myndighet til Miljødirektoratet til å avgjøre erstatning til tilsatte ved evt. skade på eller tap av private eiendeler i forbindelse med tjenesten. Det vises til brev av 4. mai 2015 for fullstendig(e) redegjørelse og forutsetninger.

4. Styringsdialog og rapportering

Styringsdialogen mellom departementet og Miljødirektoratet skal gjennomføres i samsvar med ”Prinsipper for etatsstyring i miljøforvaltningen”, og i henhold til Reglementet og Bestemmelsene. Hovedelementet i styringsdialogen er tildelingsbrevet. Styringsdialogen skal dokumenteres.

5. Risikostyring

Helhetlig risikostyring skal være integrert i mål- og resultatstyringen. Risikostyring skal forebygge og begrense hendelser som kan påvirke måloppnåelsen negativt ved å identifisere, vurdere, håndtere og følge opp risiko som står i veien for måloppnåelse. Med helhetlig risikostyring menes at hele virksomheten, inkludert blant annet omdømme, IT systemer, HMS m.fl., er en del av risikostyringssystemet.

Direktøren har ansvaret for at nødvendige risikoanalyser gjennomføres, og at risikostyring integreres i etatens virksomhet. Risikoanalyser skal være et formelt punkt på etatsstyringsmøtene og status for analysene skal referatføres. Videre oppfølging vurderes på bakgrunn av risiko og vesentlighet.

6. Virksomhetens regnskapsprinsipp

Miljødirektoratet skal føre regnskapet etter kontantprinsippet.

7. Virksomhetsledelsen

Direktøren er virksomhetsleder for Miljødirektoratet og har det overordnede ansvaret for at virksomheten er i samsvar med lover, forskrifter, etiske retningslinjer og andre forordninger knyttet til Miljødirektoratets virksomhet. Direktøren har ansvar for at Miljødirektoratets økonomi- og virksomhetsstyring er i samsvar med tildelingsbrevet, Reglementet og denne instruksen.

Miljødirektoratet skal ha hovedkontor i Trondheim og kontor i Oslo. Innenfor denne rammen står direktøren fritt til å organisere virksomheten hensiktsmessig og effektivt.

Dersom direktøren oppretter en særskilt intern revisjonsenhet eller ønsker å kjøpe en slik tjeneste fra konsulenter, skal oppgavene presiseres i særskilt instruks som skal foreligge samtidig med opprettelsen. Departementet skal ha kopi av instruksen.

8. Miljøledelsessystem og plan for offentlige anskaffelser

Direktoratet skal ha et miljøledelsessystem. Direktoratet skal innrette sin anskaffelsespraksis slik at den bidrar til å redusere skadelig miljøpåvirkning, og fremme klimavennlige løsninger der dette er relevant. Dette skal blant annet skje ved at oppdragsgiveren tar hensyn til livssyklus-kostnader.

9. Instruks om avhending av statlig eiendom mv.

Forslag om salg av statlig fast eiendom fremmes for Klima- og miljødepartementet og behandles i samsvar med instruks om avhending av statlig eiendom fastsatt ved Kgl. res. av 19. desember 1997 (FAD).

10. Myndighet til å opptre som statens representant i rettssaker

Direktoratet har fått delegert myndighet til å utøve statens partsstilling på enkelte saksområder. Direktoratet skal orientere departementet om saker av prinsipiell interesse, samt forelegge departementet spørsmål om anke i slike saker.

